

ЕЗИК И ТРАДИЦИОННА КУЛТУРА

ТАТЯНА АЛЕКСАНДРОВА

ИНСТИТУТ ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“

ПРИ БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

t_alexandrova_@mail.bg

В кн. 1 за 2020 г. на списание „Български език“ се публикуват статии по темата *Език и традиционна култура*. Въз основа на езиково-текстологичен и лингвокултурологичен анализ на езиков материал от фолклорни източници и тематични сборници от различни исторически епохи, както и на устойчиви сравнения и фразеологизми в българския и в словашкия език се разкриват важни аспекти на връзката между езика и различни форми на традиционната култура.

Статията на Мария Китанова „Антропоморфизмът в българската народна зоология“ гради аргументацията си върху материал от традиционната българска култура и език. Антропоморфизмът в народната зоология е разгледан през призмата на назоваването на диви животни с лични имена или прякори и с роднински термини, както и чрез отражението му в устойчиви сравнения и фразеологизми.

Въз основа на материал от Бдинския сборник – среднобългарски паметник от XIV в., в статията на Ваня Мичева „Християнски и архаични представи за болестите и изцелението в Бдинския сборник“ е представена езиковата реализация на концептите *болест* и *изцеление* и тяхната употреба в различни културни контексти с оглед на връзката им с християнски и архаични представи и с традиционната култура.

Концептите *здраве* и *болест* в народната култура са разгледани и в статията на Катарина Женюхова „Аксиологичен аспект на названията на болестите в кирилски ръкопис на лечебник“. Въз основа на материал от кирилски сборник от XVIII в. с медицинска тематика, предназначени за византийско-славянската деноминация в Източна Словакия, се изследват принципите на номинация и тяхната мотивация при назоваването на болести.

Марияна Витанова в изследването си „Зъбите – болести и народно лечение в българската езикова картина на света“ представя лексиката, свързана със зъбите и зъболечението в българската традиционна култура, като

базира изследването си върху материали от диалектни, етимологични и фразеологични речници, етноложки изследвания и архиви.

В статията на Надежда Данчева „Ландшафтни термини за назоваване на *водопади* и *места, където се сливат води* в българската микротопонимия от Западна България“ чрез етимологичния и ареалния метод се изследват топонимизираните хидрографски термини за *водопад* и *водослив*.

Георги Митринов в статията си „Употреба на числителните имена в южнородопските български говори и представянето им в граматиките на „помашкия език“ разкрива българските следи в системата на числителните имена в тези говори и набелязва тенденциите в нейното развитие.

В статията на Теодора Илиева „Идиолектът на Дионисий Дивни – преводач на хомилетичния цикъл *За серафимите* от св. Йоан“ са анализирани основните принципи и техники на превод като важен индикатор за преводаческите умения на Дионисий Дивни и за влиянието на атонската преводаческа традиция върху предевтимиевски текстове.

Светлана Вашичкова разполага своите изследователски търсения в полето на „Традиционните християнски ценности и отражението им в хомилетичната традиция на Мукачевската епархия през XVII–XVIII в.“, като прави текстологичен анализ на Углянското учително евангелие – кирилски ръкописен паметник от XVII–XVIII в., използван на територията на бившата Мукачевска епархия.

✉ доц. д-р Татяна Александрова

Секция за съвременен български език
Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ при БАН
бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113 София, България

Публикувано: 31 март 2020